

Nature and classification of online course in the training system

Abbosjon SOYIBNAZAROV¹

Center for Retraining and Advanced Training Fergana

ARTICLE INFO

Article history:

Received September 2020

Received in revised form 15

September 2020

Accepted 25 September
2020

Available online
1 October 2020

Keywords:

Internet
Networking
Online education
Webinars
Forums
Webinars
Distance learning
Electronics.

ABSTRACT

In this article, one senses that traditional courses do not fully justify themselves in the training and retraining of today's public education cadres. It is planned to constantly improve their qualifications using online platforms. On-the-job training every five years is an old system, and the school teacher must constantly improve his knowledge. To do this, first of all, the teacher must have a complete understanding of the essence and classification of an online training course

2181-1415/© 2020 in Science LLC.

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

SUMMARY

One of the modern methods is to increase the knowledge of online training courses in the system of retraining and advanced training of public educators. Nowadays, when we say a modern educator, we mean, in addition to our specialty, a professional who knows information technology and a foreign language. The Internet plays an important role in the lives of many people, as well as public education teachers make up a large audience in the state budget. Of course, the role of the Internet is invaluable for educating them, keeping them up to date, and working on them on a regular basis. Especially in the current pandemic, remote online training is a must. The Internet is helping to work remotely in many areas. The possibilities are increasing day by day. Examples include chats, online learning, cloud storage, forums, social networks, games

¹ Fergana Regional Center for Retraining and Advanced Training of People's Education Workers Fergana, Uzbekistan
email: soyibnazarov115@gmail.com

and many more. Here we can talk about our lives; save files that are important to us or necessary for work: documents, reports, books; using the internet all over the world, you can instantly connect with someone living on the other side of the globe and gain new knowledge. You can gain knowledge on the Internet in a variety of ways: by reading sites on the topics or social media, asking questions to forum experts, or taking online courses. Online education is gaining more and more ground in this field and is rapidly finding its place in the market of educational services.

This new type of education is very understandable - online courses are convenient: you can get access to them from home, attend some lectures or assignments at a convenient time, not limited to a timetable, you don't have to spend money and time on the way to school, someone doesn't understand you very well or you don't have to be embarrassed to dislike your look.

It looks like a great future has come for education. But online learning is a new segment of education and therefore can raise more questions than answers. For example, how do employers value online education and do they value it at all? Or how to measure success in online learning? How can you license a private individual who teaches his or her authorship online courses? Or what about online training for a medical specialty, for example, that requires careful study and long-term, serious practice? Finally, can this traditional education completely replace online education? All of these questions have yet to be answered.

Малака ошириш тизимида онлайн ўқув курсининг моҳияти ва таснифи

АННОТАЦИЯ

Ушбу мақолада ҳозирги кундаги халқ таълими ходимларини малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлашда, анъанавий курслар ўзини тўлиқ оқламаслиги сезилиб бормоқда. Онлайн платформалар ёрдамида уларни малакасини оширишни доимий йўлга қўйиш кераклиги режалаштирилмоқда. Беш йилда бир марта малака ошириш бу эски тизим ҳисобланиб, мактаб ўқитувчиси ўз билимини доимий ошириб бориши керак. Бунинг учун биринчи ўринда педагог онлайн ўқув курсини моҳияти ва таснифини тўлиқ бўлиши зарур.

Калит сўзлар:

Интернет
Тармоқ
Онлайн таълим
Вебинар
Форумлар
Веб – семинар
Масофавий
Электроника

Природа и классификация онлайн-курса в системе обучения

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

Интернет
Нетворкинг
Онлайн-образование
Вебинары
Форумы
Вебинары
Дистанционное обучение
Электроника

В этой статье представлено, что традиционные курсы не полностью оправдывают себя при обучении и переподготовке сегодняшних кадров государственного образования. Планируется постоянно повышать свою квалификацию, используя онлайн-площадки. Обучение без отрыва от производства раз в пять лет – это старая система, и школьный учитель должен постоянно повышать свои знания. Для этого, в первую очередь, педагог должен иметь полное представление о сути и классификации онлайн-курса обучения.

Замонавий дунёда таълим ҳаётнинг муҳим қисмидир. Ҳозирги кунда одамлар деярли бутун ҳаётини, ёшлигидан, болалар боғчаларидан бошлаб, ва (баъзида тугамайдиган) олий таълимнинг турли босқичлари, малака ошириш курслари ёки қайта тайёрлаш билан тугатмоқдалар, чунки илм-фан ва тараққиёт бир жойда турмайди, аммо доимо ривожланиб бормоқда. Ҳар йили янги касбларни ривожлантириши талаб қиласидиган янги эҳтиёжлар пайдо бўлиши билан мавжуд касбларга янги билим ва кўникмалар қўшилади.

Фалсафий ёндашув ҳам муҳимдир. Бу шуни англатадики, у таълим тизимини ривожлантиришнинг асосий стратегик контурларини аниқлашга имкон беради, таълим тизимидағи ва таълим жараёнидаги мумкин бўлган модернизация ўзгаришларининг координаталарини белгилайди. Таълим муассасасини тизимли равишда модернизация қилиш замонавий дунёда таълим фаолиятининг парадигматик асосларини кўриб чиқмасдан туриб, уни ўрганиш таълим фалсафаси ваколатига кирмайди.

Таълим тизимини ўрганишда ижтимоий ёндашув ижтимоий институт сифатида таълимнинг ўрни ва ролини аниқлашга асосланган. Таълим тизими ва бошқа ижтимоий институтлар, тузилмалар ва ташкилотларнинг ўзаро таъсирини аниқлаш муаммосини ҳал қилишда ижтимоий ёндашув бизни аниқлашга имкон беради.

Онлайн таълим масофавий таълимнинг қулайлиги билан бир қаторда, маълумотни тақдим этиш шакллари хилма-хиллиги ва тингловчи ҳар доим ўзига энг мос келадиган йўлини топиши мумкинлиги билан бир қаторда кўплаб мавзуларни жалб қиласи. Онлайн таълим қуйидаги шаклларда бўлиши мумкин:

Вебинар.

Вебинарга педагогикада алоҳида таъриф берилмаган, бироқ уни таърифини топиш мумкин. Анъанавий дарсларда семинарлар жонли мулоқот тарзида ўтказилса, интернетдаги семинар веб камера ва веб сайtlар ёрдамида ўтказилганлиги сабабли вебинар деб номладик ва веб сўзини “тармоқ” деб таржима қиласидиган бўлсак, “интернетдаги семинар” деб тушунишимиз ҳам мумкин.

Педагогик луғатдаги семинар ўқувчиларни ўз-ўзини тарбиялаш ва ижодий ишларга тайёрлаш учун мұлжалланган нисбатан мустақил ташкилий шакл сифатида тавсифланади. Талабалар томонидан билимларни чуқурлаштириш, кенгайтириш ва тизимлаштириш, құнімаларни ривожлантириш ва ижодкор шахсиятининг тажрибасини шакллантиришга қаратылған масалалар бўйича мустақил дастлабки иш ва мунозараларни таъминлайди. Маълум бўлишича, вебинар – бу интернетдаги ҳамкорлик. Веб – семинарларни ўтказиш учун платформа бўлган вебинар веб-сайтида у “онлайн ўқув машғулоти ёки корпоратив онлайн учрашувдир. Бундан ташқари, вебинар бир эмас, икки томонлама алоқа, масалан, ўқитувчи талабалар билан ҳам онлайн тарзда мулоқот қилиш имконияти мавжуд. Бир вақтда вебинар, ўқитувчи ва тингловчилар ҳам ўз компьютерларида, алоқа интернетдан фойдаланиб амалга оширилди. Веб- семинарлар тўплами жуда кенг: у нафақат реал вақтда аудио ва видео алоқаларни, балки видеофильмларни намойиш қилишни, тақдимотларни намойиш этишни, ҳужжатларни қўрсатишни, файлларни узатишни, чатларни ва бошқаларни ҳам ўз ичига олиши мумкин. Кўпинча веб-семинар видео маъруза шаклида бўлади.

Видео маъруза.

Педагогик луғатга кўра маъруза - бу билимларнинг талабаларга монографик алоқа шакли орқали бериладиган дарсdir. Бу ўқув маълумотларини узатиш ва ассимиляция қилишнинг энг тежамли шакли. Оддий қилиб айтганда, бу ўқитувчи ўқувчиларга ўқув маълумотларини етказадиган ёки ўқийдиган таълим алоқаси.

Видео маъруза тури, ўқувчиларга тематик таркиби етказиш учун мұлжалланган, билимларни шакллантириш ёки ваколатхоналар тўғрисида ва шу мақсадда видео материаллардан фойдаланиш, одатда экранда, компьютер мониторларида ёки интерактив доскада тарқатилади. Онлайн таълим шароитида видео маъруза – бу ўқитувчи ўқув порталида жойлаштирилган ёки ўқувчиларга файл сифатида узатилган материални кўрсатиб берадиган видео. Дунёдаги йирик университетларнинг интернет-саҳифаларида очик дарслар кўпинча видео маърузалар шаклида учрайди.

Видеодарсларни асосий афзаллиги дарсларни кўриш ва эшитишдан ташқари, уни ўзига сақлаб олиб бир неча маротаба қайта тақроран кўриш ҳам мумкинлигига. Шунингдек, онлайн маърузадан видео маърузанинг афзаллиги шундаки, веб- семинардан фарқли ўлароқ, у маълум бир трансляция вақтига боғлиқ эмас – талаба ўзи учун ушбу усул ёрдамида ўқиш учун қулай вақтни танлаши мумкин.

Суҳбат технологиялари.

Суҳбат технологиялари ёрдамида ўқитувчилар ва талабаларнинг мулоқотлари ва курслари: реал вақтда матнли хабар алмашиш. Барча тренинг иштирокчилари бир вақтнинг ўзида суҳбатга кириш хуқуқига эга. Асосан ўқув чатлари ўқувчиларни мувофиқлаштириш, топшириқлар бериш учун ишлатилади. Афзалликлари: маълумотни тезкор узатиш ва ҳар қандай қулай вақтда уни ўқиш имконияти.

Интернетдаги турли сайтларда вазифаларни бажариш

Ўқув машғулотлари ҳар хил (уй) топшириқларни алоҳида ва онлайн курсларнинг бир қисми сифатида бажаришга асосланган бўлиши мумкин.

Топшириқларни бажариш учун курс муаллифи маҳсус сайт яратиши ёки бошқа сайтларнинг технологиялари ва имкониятларидан фойдаланиши мумкин.

Бундай вазиятда ўқув веб-сайтлари нафақат ўқув, услугбий ва бошқа материаллар (матнлар, видеолар, инфографика, мақолалар, адабиётлар тўпламлари ва бошқалар) жойлаштирилган сайтларни, балки имтиҳонга, конференцияларга, кўргазмаларга тайёргарлик кўриш учун мўлжалланган сайтларни ҳам англатади.

Онлайн ўқув курс

Ушбу машғулот шакли одатда юқоридаги барча шаклларни ўз ичига олади.

Онлайн курс, анъанавий кундузги курс каби, ўқув интизомининг ўқув дастурига мувофиқ ишлаб чиқилган бўлиб, у бошқа дарслар қатори уни ўрганиш мақсадларини белгилайди.

Онлайн таълим одатда масофавий ўқитиш деб таснифланади ва электрон таълим сифатида ушбу таърифлар синоним сифатида ишлайди. Бироқ, барча муаллифлар ушбу таърифга қўшилмайди. Масофавий ва электрониканинг кенг тоифаси, аммо ҳар бир масофавий ёки электрон курс онлайн курс эмас. Шунингдек, у ерда у таълим шакли сифатида аниқланади.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, онлайн курснинг асосий хусусиятларини ажратиб кўрсатиш керак. Аввало, онлайн курс бу замонавий технологиялар, яъни интернет ва ахборот технологиялари ёрдамида ўтказиладиган дарсдир. Иккинчидан, онлайн курслар ҳар доим кимдир томонидан ташкил этилади – бу таълим ташкилоти ёки шахс бўлиши мумкин. Учинчидан, онлайн курс маълумот алмашиш, ниманидир ўргатиш учун ташкил этилади. Бу потенциал тарбиявий аҳамиятга эга.

Онлайн курслар бугунги кунда бутунлай бошқача бўлиши мумкин - очиқ ва ёпиқ, пуллик ва бепул, узоқ ва қисқа, ҳар хил даражадаги ўқишига мўлжалланган ҳар қандай мавзу ёки кўникмаларни қамраб олиши мумкин .

Тренинглар ва марафонлар

Курс тушунчасига жуда яқин бўлган онлайн таълимнинг яна бир шакли онлайн тренингdir:

- онлайн – (онлайн сўзма-сўз таржима қилганда "чизиқда" деган маънони беради) ахборот технологияларидан, хусусан интернетдан фаолиятида фойдаланишни англатувчи сўз.

Онлайн марафонлар машғулотларга жуда яқин сўздир. Қадимги Юноностондан замонавий тилга кириб келган марафон сўзи узоқ муддатли спорт мусобақасидир. Онлайн марафон одатда бошқа онлайн таълим шаклларидан давомийлиги билан фарқ қиласди: ўртacha давомийлиги икки-уч ҳафта. Онлайн марафон узлуксиз ва тизимли машғулотлар орқали маҳоратга эга бўлишга қаратилган.

Онлайн таълим мавжуд бўлган бундай шаклларнинг кўплиги, уни таснифлаш ҳақида ўйлашга ундейди. Онлайн таълимни таснифлаш қийин масала, чунки ҳозирги кунга қадар, онлайн таълим даврида, ушбу таълим соҳасини ўрганган кўплаб олимлар илгари кўриб чиқилган оммавий очиқ онлайн курсларни (МООК) назарда тутган эдилар, бу биз аниқлаганимиздек, замонавий ҳақиқатларда бу жуда тўғри ёндашув эмас. Шу сабабли, тасниф 2018 йилгача

мавжуд эмас эди. Классификациясини ишлаб чиқиш учун биринчи уриниш Москва политехника университети Рязан институти (филиали), ёш олимаси ва доценти Гречушкина Нина Владимировна томонидан илгари сурилган. У онлайн курслар ва умуман онлайн таълимни фақат МООКлар учун қисқартириш түғри эмас деган холосага келди ва замонавий ҳақиқат асосида таснифни келтирди.

Таснифни ишлаб чиқиш учун муаллиф олтита мезонни аниқлади:

қурилиш принципи, талабаларнинг ўзаро таъсири, ўқитиш давомийлиги, ўқитиш мақсади ва курсга кириш имконияти.

Шунингдек, таснифни ишлаб чиқиш учун ушбу классификация учун маълум бир курснинг ўрнини аниқлаш учун зарур бўлган қуйидаги белгилар (ёки тоифалар) аниқланди:

- ишлаб чиқариш технологияси (профессионал ва ҳаваскор онлайн курслар);
- Провайдер (таълим ёки бошқа ташкилот);
- контингентнинг ҳажми;
- ўқитувчилар ва талабаларнинг бандлиги сони ва тури;
- машғулот тури (назарий ва амалий курслар);
- тренингнинг мазмуни (ихтисослашув, ўқув интизомининг тўлиқ курси, курснинг бир қисмини қамраб олиш, интизомнинг алоҳида мавзуси ва бошқалар);
- тузилиши (алоҳида монокурс; фақат ихтисослашув портфелида мавжуд бўлган курс; алоҳида ўрганиш учун дарс ёки бошқа курслар билан биргаликда ва бошқалар).

Онлайн таълим - бу замонавий технологияларга таяниб ва уларни амалга ошириш учун ишлатиб, тез ва баъзан ўз-ўзидан ривожланиб борадиган ҳодиса. Массачусец институтида феномен сифатида пайдо бўлган онлайн таълим тезда узоқ йўлни босиб ўтди, бир гуруҳ профессор-ўқитувчилар ташаббусидан бутун дунё бўйлаб таълим хизматларининг оммабоп йўналишига айланиб, биринчи МООКларда 12 соатгача давом этадиган шаклларини нанокурсларга ўзгартирди.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Тавген И.А. Масофавий таълим: тажриба, муаммолар, истиқболлар / Эд. Ю.В. – Минск: БДУ, 2013. 227 б.
2. Бадарч Д., Токарева.Н, Цветкова – М. МООК: малака ошириш тизимини қайта қуриш // Россияда олий маълумот. – 2014. – №10. – С.135-146.
3. Таълимни ахборотлаштиришнинг замонавий муаммолари. М.П. Омск: ОмГПУ нашриёти, 2017.404 п.
4. Бугайчук К. Оммавий масофавий курслар: тарих, типология, истиқболлар. // Россияда олий маълумот. 2013. № 3. С. 148-155.
5. Михеева О.П. Бир ўлчовли таксономик схемаларга асосланган массив онлайн курсларнинг замонавий таксономияси // Замонавий ахборот технологиялари ва ИТ таълими: Сат. илмий. Х юбилей ҳалқаро илмий ва амалий асарлари. конф. / Э. В.А. Сухомлина. М.: МГУ, 2015. 58-66.
6. Голубева А.Н. Массив онлайн курслар: концепция, таснифлаш ва малака ошириш тизими тизимидағи амалиёт тажрибаси // Педагогика саволлари. 2017. № 7. С. 25-29.

7. Curt Bonk. Twenty Thoughts on the Types, Targets, and Intents of MOOCs, 2012.

URL: <http://travelinedman.blogspot.ru/2012/06/twenty-thoughts-on-types-targets-and.html>

8. Dave Cormier. The CCK08 MOOC – Connectivism course, 1/4 way, 2008. URL:

<http://davecormier.com/edblog/2008/10/02/the-cck08-mooc-connectivism-course-14-way/>

9. Donald Clark. Plan B: MOOCs: taxonomy of 8 types of MOOC, 2013.

URL:<http://donaldclarkplanb.blogspot.co.uk/2013/04/moocs-taxonomy-of-8-types-of-mooc.html>

10. Tony Bates. A review of MOOCs and their assessment tools, 2014. URL:

<https://www.tonybates.ca/2014/11/08/a-review-of-moocs-and-their-assessment-tools/>

11. Tony Bates. What is a MOOC? URL:

<http://www.tonybates.ca/2014/10/12/what-is-a-mooc>

12. Virtual College, Lisa Lane. E-learning MOOCs ‘can have separate goals’. URL:

<https://www.virtual-college.co.uk/news/virtual-college/2012/08/elearning-moocs-can-have-separate-goals>